

**ДУХ НОВАТОРСТВА
ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ ДОСВІД —
ІДЕАЛЬНИЙ СОЮЗ**

стор 2

**РЕЄСТРАЦІЮ ЗАВЕРШЕНО:
БІЛЬШЕ ЖІНОК, МЕНШЕ
КАНДИДАТІВ, ЧИМАЛО КЛОНІВ**

стор 3

**ПАРЄ
З РОСІЙСЬКИМ
ДУШКОМ**

стор 6

«БАТЬКІВЩИНА» ОЧОЛИЛА ТОП-20 ЕФЕКТИВНИХ ТА АКТИВНИХ ПАРТІЙ УКРАЇНИ

Минулого тижня експерти Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) презентували дослідження «Рейтинг активності та ефективності політичних партій України», в якому проаналізували, чим реально займалися ті чи інші політичні сили протягом останнього політичного циклу. Окрім того, експерти намагались з'ясувати, хто з партій є активним учасником виборчих кампаній, хто реально контролює владу на місцях та на загальнодержавному рівні та чим займаються позапарламентські політичні сили.

За словами одного з авторів дослідження, експерта МЦПД Максима Степаненка, становлення політичних партій в Україні було обумовлено початком демократизації суспільно-політичного життя.

Так, тридцять років тому, а саме у 1989-му, був заснований «Народний рух України», який

можна вважати першою політичною партією в сучасній Україні. За три десятиліття партійного розвитку змінилися тенденції та принципи, якими керуються сучасні партії. Окрім того, багато політсил, які свого часу відіграли ключову роль у політичному житті держави, давно припинили своє існування. Насправді при-

кладів таких безліч. Однак загалом нині в Україні зареєстровано 352 політичні партії! Цифра просто вражаюча.

«У горизонті принаймні 10–20 років рейтинг активних і ефективних партій виглядав би зовсім інакше. Так, «Батьківщина» мала би значно кращий результат, а Блок Петра Порошенка «Солідарність» взагалі не існував, і вже не існує, оскільки був створений лише на один політичний цикл, який вже також став історією. Але для нас головне — нинішні гравці. Тому в центрі нашого дослідження — політичний цикл 2014–2019 років», — наголосив керівник політичного департаменту МЦПД Ігор Петренко.

(Закінчення на стор. 2)

«БАТЬКІВЩИНА» ЛЕДЬ НЕ ЄДИНА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ, ЯКА МАЄ ДАВНЮ ІСТОРІЮ: У 2019-МУ ВИПОВНИТЬСЯ ДВАДЦЯТЬ РОКІВ З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ПОЛІТСИЛИ. ЗА ЦЕЙ ЧАС ЗГАСЛО СТИЛЬКИ «ТОПОВИХ» ВИБОРЧИХ ПРОЕКТІВ, ЩО Й ПОРАХУВАТИ СКЛАДНО, А ДЕЯКІ ВЖЕ НАВІТЬ І ЗГАДАТИ НЕМОЖЛИВО. ОКРІМ ТОГО, ЖОДНА ПОЛІТИЧНА СИЛА НЕ МАЄ ТАКОГО РОЗГАЛУЖЕНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА У ВСІХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

НАША АДРЕСА В ІНТЕРНЕТІ: GAZETAVV.COM

Рекомендована ціна
5 гривень

«Батьківщина» очолила топ-20 ефективних та активних партій України

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Так, експерти поставили на перше місце за ефективністю та активністю партію «Батьківщина» Юлії Тимошенко. Цій політсилі поступилися: БПП «Солідарність», «Опозиційний блок», Радикальна партія Олега Ляшка, УКРОП. Тож як бачимо, до п'ятірки увійшли три опозиційні в минулому політичному циклі політсили, одна партія влади та позапарламентська політична сила.

Як же експерти визначили переможця? У межах вимірювання рейтингу проводився аналіз та порівняння кількісних та вимірюваних якісних показників діяльності політичних партій в Україні. Загалом рейтинг передбачає чотири тематичні індекси, кожен з яких відображає окрему функцію партій і може аналізуватися незалежно один від одного. А підсумковий рейтинг політсили складається на основі її результатів у всіх чотирьох тематичних індексах.

1) **Індекс електоральної активності** — аналіз реєстрації кандидатів і списків кандидатів та їхня участь у виборах різних рівнів.

2) **Індекс електоральної ефективності** — аналіз результатів, досягнутих партією та її кандидатами на виборах.

3) **Індекс інформаційної активності** — аналіз роботи партії з громадською думкою через ЗМІ, донесення спікерами партій своїх ідей до широкої аудиторії...

4) **Індекс програмно-проблемної активності** — аналіз роботи партії з конкретними проблемами, які значимі для громадян чи окремих соціальних груп...

Тож за сумою чотирьох показників перемогла «Батьківщина». Втім, дивного в цьому немає нічого. Певне, це ледь не єдина політична партія, яка має давню історію: у 2019-му виповниться двадцять років із дня заснування політсили. За цей час загасло стільки «топових» виборчих проектів, що й порахувати складно, а деякі вже навіть і згадати неможливо. Окрім того, жодна політична сила не має такого розгалуженого представництва у всіх регіонах України. Звісно, що справа і в харизматичному лідері Юлії Тимошенко.

«Лідерство «Батьківщини» є абсолютно законним і логічним. Це реальна партія, яка вже давно існує. Це одна з найбільш сталих партій, яка ефективно бере участь у всіх виборах: від місцевих до президентських і парламентських. Має розвинену партійну структуру, харизматичного лідера», — зазначив голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Володимир Фесенко.

Своєю чергою політолог, директор Інституту глобальних стратегій Вадим Карасьов зауважив, що «Батьківщина» — це електорально ефективна партія, адже з 2002 року має парламентське представництво. До того ж він звернув увагу, що рейтинг самої партії та особистий рейтинг лідера політичної сили Юлії Тимошенко майже збігаються, тобто «це свідчить про те, що є і партійна структура, і є лідер». До речі, цей аспект є дуже важливим.

Поміж тим, рейтинг «Батьківщини» поступово зростає. В цьому ми можемо пересвідчитись, ознайомившись з останнім опитуванням, яке було проведене Фондом «Демократичні ініціативи» спільно із соціологічною службою Центру Разумкова з 13 по 20 червня 2019 року в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2017 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Фінансування опитування здійснене в рамках проекту МАТРА Посольства Королівства Нідерландів. Так, нині за «Батьківщину» серед тих, хто визначився, готові віддати голоси 10,2% українців (раніше цей показник у різних опитуваннях був трохи меншим).

Вікторія МАРСОВА

Дух новаторства та управлінський досвід — ідеальний союз

Ледь не щодня виходить по кілька соціологічних досліджень, які розповідають про останні електоральні уподобання українців. Звісно, поки що не зовсім зрозумілою є ситуація на мажоритарних округах, втім, ми вже більш-менш розуміємо, які партії пройдуть до Верховної Ради дев'ятого скликання за списками. Тож у політикумі та експертному середовищі все частіше обговорюють конфігурацію майбутньої коаліції. Ну і, звичайно ж, експерти роблять свої прогнози стосовно того, хто би міг очолити уряд.

ХТО УВІЙДЕ В КОАЛІЦІЮ ТА СТАНЕ ПРЕМ'ЄРОМ?

Політолог, директор соціологічної служби «Український барометр» Віктор Небоженко переконаний, що на посади прем'єра потрібен досвідчений політик, бо на тренування немає часу.

«Згідно з останніми даними соціопитувань, на першому місці серед партій — «Слуга народу», на другому її антипод — «Опозиційна платформа», на третьому — партія «Батьківщина». Після завершення дочасних парламентських виборів сформуються як мінімум три-чотири партії-переможці. Та перші дві політсили не зможуть укласти союз. Тож «Слуга народу» підпише договір із третьою у рейтингу політичною силою — партією Юлії Тимошенко. (До речі, так часто трапляється, що перші та треті укладають союзи). І вони вже разом обиратимуть прем'єра. І тут шанси Тимошенко вищі, ніж у будь-кого іншого», — пояснює Віктор Небоженко.

Експерт наголошує на тому, що прем'єр-міністр мусить відмінно розбиратися у роботі парламенту, а не бути новачком. Голова Кабміну повинен мати досвід комунікації з Верховною Радою, адже робота уряду і парламенту мають бути синхронізовані.

«Прем'єр-міністр повинен мати досвід роботи, а не починати «тренуватися» на Кабміні. І, насамкінець, він мусить уміти працювати з міжнародними фінансовими організаціями, оскільки нас очікують дуже складні перемовини з МВФ. І знову таки, на мою думку, найкраще на цю посаду підходить саме Тимошенко», — констатував політолог.

Кандидат історичних наук, політехнолог, керівник «Центру політичної розвідки» Олег Постернак вважає, що найбільш конструктив-

ною та бажаною для країни була б велика коаліція, в яку б увійшли партії «Слуга народу», «Батьківщина» та «Голос».

«Такий формат дозволив би органічно поєднати дух новаторства та управлінський досвід. І, до речі, в такій конфігурації можна було б вийти на конституційну більшість. І це дуже важливо. Це було б потрібно для внесення змін до Основного Закону. Нагадаю, що у тієї ж Юлії Тимошенко є концепт нової народної Конституції, який передбачає ліквідацію двовладдя, нову виборчу систему, розширення

є «Новий курс», а по-друге, коаліційна команда могла би поєднати молодих діячів та перевірені кадри, які здатні приймати ефективні рішення. І для країни такий коаліційний компроміс був би бажаним», — завершив експерт.

ГОЛОВНЕ — КОНСОЛІДАЦІЯ

Поміж тим сама Юлія Тимошенко закликає до об'єднання політичних сил, які є прихильниками змін. В ефірі каналу «112 Україна» вона нагадала, що сьогодні перед Україною поставили дуже серйозні виклики. Вирішити їх зможе консолідація здорових політичних сил, які готові ламати стару систему та боротися з корупцією, чіткий план дій та професіонали у владі.

За словами лідера «Батьківщини», сьогодні країна перебуває у складній ситуації. Лише у вересні нам треба повертати майже 2 млрд дол. зовнішніх кредитів, продовжують падати соціальні стан-

«У НОВІЙ ВЛАДІ ТРЕБА ПОЄДНАТИ НОВИЗНУ, КРЕАТИВНИЙ ПОГЛЯД ІЗ ПРОФЕСІОНАЛІЗМОМ. У ПАРЛАМЕНТ МАЮТЬ ПРОЙТИ ПРОУКРАЇНСЬКІ СИЛИ, ГОТОВІ ЛАМАТИ СТАРУ СИСТЕМУ»

механізмів народовладдя. І безумовно, якісь елементи цієї роботи можна було б і нині взяти за основу», — зазначив політехнолог.

За словами Олега Постернака, український виборець чекає на конкретні справи. А восени якраз можна було би включити до порядку денного саме ті речі, які допоможуть відчутти реальний результат.

«Це і бюджет економічного росту, зменшення податкового тиску, зниження тарифів, недопущення земельного дерібану, якщо маторії на продаж землі знімуть... Із цими задачами та викликами зможе впоратися тільки людина, яка має управлінський досвід та економічне мислення. А маючи досвід вирішення складних проблем, можна показати перші результати вже за сто днів. Я маю на увазі Юлію Тимошенко. Саме вона в такій коаліційній конфігурації була б ефективним прем'єром. По-перше,

дарті та економіка, щохвилини дві людини виїжджають шукати щастя в інших країнах, нагадала вона.

Політик переконана, що об'єднання всіх здорових політичних сил, які готові вести Україну до європейських стандартів, консолідація суспільства — головна місія президента наразі. Такому об'єднанню потрібний чіткий план дій, впевнена голова партії. І таким планом може стати «Новий курс», розроблений Юлією Тимошенко разом із кращими фахівцями країни.

Тимошенко зауважує, що для подолання викликів потрібне не лише прагнення нового, а й професіоналізм та компетентність: «У новій владі треба поєднати новизну, креативний погляд з професіоналізмом. У парламент мають пройти проукраїнські сили, готові ламати стару систему».

Микола БИКОВ

Нинішня виборча кампанія досить стрімка та непередбачувана. До останнього не було зрозуміло, чи відбудуться дочасні вибори до Верховної Ради 21 липня. Та Конституційний суд все ж поставив крапку й визначив: виборам бути. Центральна виборча комісія своєю чергою вже закінчила реєстрацію кандидатів. ЦВК, до речі, довелося дуже нелегко, бо строки самої кампанії досить стислі, а багато хто з кандидатів якраз і чекав на рішення КСУ, тож близько 90% кандидатів подали документи в останні дні реєстрації. Та в Центрвиборчкомі з усім впорались. І тепер розпочалася справжня кампанія.

ЦВК зареєструвала на позачергових парламентських виборах 5949 кандидатів. Загалом 65 партій є суб'єктами виборчого процесу (висувають кандидатів у багатомандатному загальнонаціональному окрузі, в мажоритарних одномандатних округах, або і там, і там). Між іншим, у 2014 році потрапити до парламенту мали бажання загалом 6611 чоловік. Тож нині маємо дещо менший конкурс на одне місце, аніж п'ять років тому.

У ЦВК також зазначили, що серед кандидатів переважають чоловіки — 77,49% від загальної кількості зареєстрованих. Але порівняно з попередніми виборами жінки активніше балотуються: 2014 року їх було лише 19,84% від загальної кількості, а сьогодні — 22,51%. Окрім того, нинішні кандидати в депутати трохи помолодшали: середній вік претендентів на депутатські мандати в 2014-му був 43 роки, зараз — 42.

За партійними списками нині зареєстровано 2760 кандидатів — їх висунули загалом 22 політичні сили. Водночас у Комітеті виборців України зазначають, що в державі існує 352 політичні сили. (До речі, це європейський рекорд. У Румунії є 124 партії, в Польщі — 80, у Литві — 38.) Тож якщо порівняти, то виявляється, що 94% з наших партій проігнорували вибори в багатомандатному окрузі.

Для порівняння: в 2012 році за списками обиралися 22 політичні партії, в 2014-му — 29. А за період від 2014 року в Україні з'явилося понад сто нових політичних сил.

У КВУ також нагадали, що систематична неучасть партій у виборах може стати підставою для анулювання їхньої реєстрації.

По одномандатних округах на вибори до Верховної Ради йде 3174 особи. З них 1444 висунуті політичними партіями, 1730 — самовисуванці.

Реєстрацію завершено: більше жінок, менше кандидатів, чимало клонів

КОНТЕКСТ

Результати жеребкування

Центральна виборча комісія провела жеребкування номерів політичних партій, під якими вони розташуються у виборчих бюлетенях. Партії «Рух нових сил» на момент підготовки газети до друку ще не присвоїли номер.

1. «Опозиційний блок»	11. «Українська стратегія Гройсмана»
2. «Сила і честь»	12. «Громадянська позиція»
3. «Батьківщина»	13. «Соціальна справедливість»
4. «Патріот»	14. «Слуга народу»
5. «Сила людей»	15. «Сила права»
6. «Опозиційна платформа — За життя»	16. Радикальна партія
7. Партія зелених України	17. Партія Шарія
8. ВО «Факел»	18. «Голос»
9. Об'єднання «Самопоміч»	19. Незалежність
10. «Європейська солідарність»	20. Аграрна партія
	21. ВО «Свобода»

До речі, саме на «мажоритарці» буде найспекотніше. Запекла битва очікується у Дніпропетровській області: тут у 17 одномандатних виборчих округах (ОВО) змагатимуться 315 осіб. Найбільший конкурс в окрузі №26, де зареєстровано 37 кандидатів.

Гаряче буде й у ОВО №94 на Київщині: 41 кандидат претендує на одне місце в парламенті! Цей округ, між іншим, дуже особливий, бо тут балотується велика кількість однофамільців. Перша серія: Дубинський Вадим Володимирович, Дубинський Максим Миколайович, Дубинський Олексій Петрович, Дубинський Олександр Анатолійович (прізвище відрізняється одною літерою, але на сто відсотків співзвучне). Друга серія: Кононенко Артур Романович, Кононенко Ігор Віталійович (саме той одіозний), Кононенко Олексій Федорович.

До речі, така ситуація фіксується в багатьох одномандатних округах. По дві-чотири людини мають однакоє прізвище. Звісно, це можна вважати збігом обставин. Ну, наприклад, коли у людей дуже поширене прізвище... Втім, є випадки, щодо яких закладається деяка підозра.

Хоча в самому Центрвиборчкомі говорять, що сто відсоткових клонів нині менше, аніж було раніше. «ЦВК зайняла принципову позицію щодо порушень правил та використання сумнівних виборчих технологій, а саме подання двійників. Ми зробили попереджувальний крок: внесли зміни в правила реєстрації. Кандидати повинні були вказувати в документах, чи змінювали вони прізвище, та час, коли це відбувалося», — зазначила Сліпачук. За її словами, якщо раніше кількість двійників у виборчих окру-

гах доходила до шести-семи, то в 2019-му цифра зменшилася до трьох-чотирьох кандидатів.

Зазначимо, на позачергових виборах до Верховної Ради зареєстровано вісім кандидатів на прізвище Зеленський, але з іншими іменами та по-батькові та у різних округах. У ЦВК наголосили, що це не клони, а реальні люди, які не змінювали свої прізвища напередодні. До речі, серед кандидатів є і Голобородько. Щоправда, не Василь Петрович, а Павло Віталійович (ОВО №94).

Та повернімося до клонів. Справді, людей з однаковими прізвищами та іменами в одних і тих самих округах безліч. І ми до того, в принципі, звикли — цю брудну технологію використовують на кожних виборах. А зараз її модернізували. Тепер підробити намагаються бренд. Про це говорять у партії «Слуга народу». Так, представники

політичної сили Олександр Качура та Вадим Галайчук звернулися до МВС із заявою про кримінальне правопорушення щодо реєстрації в одномандатних округах кандидатів, які незаконно використовують бренд партії у виборчій кампанії. За їхніми словами, зареєстровано близько ста кандидатів-клонів.

Ці особи вказали у своїх анкетних даних інформацію про те, що вони працюють у приватному підприємстві «Слуга народу», ТОВ «Слуга народу» або громадській організації «Слуга народу». На думку членів партії, тут є ознаки шахрайства. При цьому представники політичної сили стверджують, що ці організації та підприємства створювали саме під вибори. До того ж дехто з кандидатів в анкетах вказував свою приналежність до партії «Слуга народу», хоча це не відповідало дійсності.

Чим ще примітні ці вибори? Багато відомих політиків відмовилися від участі у цій кампанії. Основна причина — вони просто не знайшли собі місця під сонцем. Втім, багатьох старих знайомих ми побачимо у списках тих чи інших партій або як мажоритарників. Саме в одномандатні округи по всій Україні подалися багато токсичних персонажів, яких явно ніхто не бажав включати до списків, навіть політичні соратники.

Цікаво, що у цих виборах вперше не бере участі Юхим Звягільський, який був депутатом усіх скликань українського парламенту, починаючи з 1990 року!

Також на дочасних виборах балотуватиметься чи не найбільше за всю історію усілякого роду селебріті. Найбільшою зіркою цих перегонів можна назвати Святослава Вакарчука, який так і не ризикнув кандидувати в президенти, та нині пішов на вибори на чолі новоствореної партії «Голос». Ну, нарешті визначився... Та визначився не тільки він, а й Іво Бобул, якого давно сватали в політику. Звісно, жартома, але співак все ж послухався і пішов. Тепер він п'ятий номер у списку партії «Патріот».

Чи не найбільше знаменитостей набрав «Слуга народу». У партійному списку Олександр Ткаченко (№9), Жан Беленюк (№10), мажоритарниками йдуть Юрій Корявченков («Юзік»), Сергій Сивохо, Олександр Скічко, Микола Тищенко. Від «Голосу» за списком балотується Сергій Притула (№30). А від «Сили та честі» — Віталій Білоножко (№22). «Батьківщині» на одному з округів Вінниччини представляє Анастасія Приходько.

А ще ЦВК зареєструвала кандидатом у депутати ще одного нашого старого знайомого — Дарта Вікторовича Вейдера. Він балотується в Одесі по 135-му виборчому округу. Тож буде весело? Головне, щоб не сумно!

Яна ДЖУНГАРОВА

В ТЕМУ

Виборчі формальності

Центральна виборча комісія зареєструвала 281 міжнародного спостерігача на позачергових виборах народних депутатів, які відбудуться 21 липня. Серед них п'ять офіційних спостерігачів від однієї іноземної держави і 276 від восьми міжнародних організацій. Окрім того, Центрвиборчком дав дозвіл 163 українським громадським організаціям делегувати своїх спостерігачів на дочасні вибори до ВР.

Також ЦВК затвердила форму і текст виборчого бюлетеня для голосування у загаль-

нодержавному багатомандатному виборчому окрузі. Текст друкується лише з одного боку державною мовою на одному аркуші розміром 200 x 600 мм блакитно-сірого кольору. А от в одномандатних виборчих округах довжина бюлетеня буде залежати від кількості кандидатів. Вони розташовані в алфавітному порядку. Так, найменший (до шести прізвищ) бюлетень матиме розмір 200 x 200 мм, а найбільший (до 50 кандидатів) буде навіть довший за список партій — 200 x 800 мм.

Захистили? Обібрали!

Розрахунки за допомогою банківських карток стають все більш популярними в Україні. На жаль, шахраї також вправно осучаснилися й опанували ринок безготівкових платежів, навчившись цупити з чужих карток гроші. Тому Нацбанк, закачавши рукава, вирішив посилити захист прав споживачів за допомогою змін до «Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням», які мають набрати чинності вже в липні.

Безумовним позитивом є те, що зміни передбачають зобов'язати банки перед транзакцією не тільки надавати володарю картки інформацію про суму комісії за операцію, а й перевірити реквізити переказу до надання користувачем згоди на його проведення. Користувач після отримання інформації про комісійну винагороду або перевірки реквізитів переказу повинен мати змогу відмовитися від уже розпочатої операції.

Але в Україні зазвичай за невеличкими позитивними новаціями ховаються й негативні. Здавалося б, Нацбанк своїми змінами до існуючого положення покладає обов'язок на банк повернути гроші клієнту впродовж одного робочого дня у разі отримання інформації від володаря картки про те, що з його рахунку несанкціоновано списано гроші.

Гарно? Безумовно. Правда, чинна постановка Кабміну №703 також передбачає, що банк «у разі здійснення помилкового або неналежного переказу, якщо користувач невідкладно повідомив про платіжні операції, що ним не виконувалися, після виявлення помилки негайно відновлює залишок коштів на рахунок до того стану, у якому він був перед виконанням цієї операції».

Тоді що ж змінилося? Як кажуть, диявол криється в деталях. Нацбанківський документ має невеличку приписочку. Так, банк повинен повертати гроші клієнту, «крім випадку, коли емітент має підстави вважати дії користувача неправомірними і повідомив про це правоохоронні органи».

Враховуючи те, що в більшості випадків володарі карток стають жертвами шахраїв через неухильність, а за зберігання інформації щодо номеру «пластику», його пін-коду та CVV/CVC коду несе відповідальність клієнт, отримати назад гроші буде майже неможливо. Служба безпеки банку дуже швидко встановить, як саме шахраї заволоділи інформацією й зняли гроші, а вся відповідальність буде на клієнті.

Більше того, користувачу картки доведеться покрити всі збитки за проведені розслідування у разі, якщо банком доведено, що дії чи бездіяльність користувача призвели до втрати, незаконного використання пін-коду або іншої інформації, яка дає змогу ініціювати платіжні операції.

На додаток проект змін передбачає, що банк може не повертати клієнту втрачені кошти у розмірі, що не перевищує 340 грн (20 неоподаткованих мінімумів) навіть якщо виявиться, що користувач не винен. Тобто людина, яку ошукали шахраї, отримує ще додаткового стусана від банку. І, на жаль, платежі на такі скромні суми здійснюються не найбагатші українці.

Тому запропоновані зміни, на жаль, під яскравим гаслом захисту прав споживачів насправді вкотре стають на захист інтересів фінустанов.

Аріна МАРТОВА

Коли в березні 2018-го Нацбанк-чарівник ухвалив рішення про введення в обіг із 27 квітня того ж таки року монет номіналом 1 та 2 гривні, багато хто з експертів шуткували, що вже скоро ми побачимо 1000-гривневу купюру. Сумний жарт виявився пророчим. І тепер, як то кажуть, у 2019-му зустрійте на манежі тисячу гривень одним папірцем!

Минулого тижня під час брифінгу голова Нацбанку Яків Смолій повідомив про те, що 1 жовтня 2019 року монети номіналом 1, 2 та 5 копійок перестануть бути платіжним засобом в Україні. Тобто припиняють своє існування. А ось із 25 жовтня в готівковому обігу з'явиться тисячогривнева банкнота, на якій зображено засновника геохімії, біохімії та радіології, президента Української академії наук Володимира Вернадського. Також цього року замість паперових 5 гривень з'явиться їх залізний аналог, а в 2020-му на дзвінку монету перетворяться й 10 гривень.

заробітна плата в Україні за цей час зросла майже вдвіть. Зараз для отримання середньомісячної заробітної плати необхідно вже не менше 20 банкнот. Як наслідок, стало більше грошей у гаманцях — обсяг готівки в обігу зріс більш ніж у п'ятеро — до майже 380 млрд грн», — пояснив він.

Варто тільки уявити собі радість пенсіонера чи бюджетника, які отримують свої щомісячні виплати кількома купюрами й розпочнуть витратити їх направо-наліво! Ось тільки менша кількість купюр не означатиме підвищення платоспроможності. Та й про давці й водії маршруток також не бу-

через високу інфляцію ціни зросли приблизно в 2,6 раза. Одна тисяча гривень за нинішнім курсом — це менше 40 доларів, тоді як у 2014 році 500 гривень коштували понад 60 доларів.

Деякі експерти кажуть, що нова купюра, як і переведення в монети банкнот у 5 гривень, не впливає на інфляцію. Але багато хто з українців ще пам'ятає часи, коли ми всі були мільйонерами. Тому коли в обігу з'являється банкнота найвищого номіналу чи гривні перетворюються на монети, суспільство це насторожує.

За словами фінансового експерта Олексія Куца, сама по собі поява «Вернадського» не може вплинути на інфляцію. Але купюра номіналом у 1000 грн матиме психологічний вплив на людей. Адже з одного боку Нацбанк декларує прагнення до зниження інфляції до 5% у 2020 році, а з іншого — вводить в обіг 1000-гривневу купюру. Населення сприймає це як дуже прозорий натяк на те, що на економічне диво в Україні чекати не варто, і може ще більше зневіритися в нацвалюті, намагаючись переводити наявні гривні в долари.

«Крім того, у фінансистів є такий критерій: якщо в країні в обігу наявні 10 і більше номіналів грошей, то вона належить до групи держав із потенційно високою інфляцією. І поява купюр усе більшого номіналу є певною мірою попереджувальним сигналом про ймовірне розкручування інфляційних процесів», — зазначив він.

А ось експерт Центру аналізу економічної політики Юрій Гаврилечко переконаний: зважаючи на те, що останнім часом купюра найвищого номіналу у 500 грн була еквівалентом 20 доларів, є певні шанси, що скоро 1000-гривнева банкнота перетвориться на 20 у.о.

«На жаль, чим більша кількість нулів на банкноті, тим гірша ситуація в економіці країни», — підсумував експерт.

Катерина МІЦКЕВИЧ

ОСТАННІМ ЧАСОМ КУПЮРА НАЙВИЩОГО НОМІНАЛУ У 500 ГРН БУЛА ЕКВІВАЛЕНТОМ 20 ДОЛАРИВ. ТОМУ Є ПЕВНІ ШАНСИ, ЩО СКОРО 1000-ГРИВНЕВА БАНКНОТА ТАКОЖ ПЕРЕТВОРИТЬСЯ НА 20 У.О.

У НБУ пояснюють «ротацію» національної валюти декількома факторами. Наприклад, зручністю для користувачів, щоб українці не плуталися у різноманітності банкнот і монет у гаманцях, що повинно спростити готівкові розрахунки. Також такий крок має призвести до зниження витрат держави на виготовлення, транспортування й зберігання грошей.

Ще одна причина, найбільш зворушлива. Голова НБУ Яків Смолій нагадав, що банкнота в 500 грн була введена в обіг у 2006 році. І тоді середньомісячна заробітна плата становила близько 1000 гривень і розмінювалася двома купюрами найвищого номіналу.

«З того часу багато змінилося. Зросли доходи українців, середньомісячна

дуть у захваті від того, якщо зранку їм принесуть «Вернадського».

У НБУ також констатують, що змінилася структура банкнот в обігу. Зараз більше 55% з них за сумою складають купюри номіналом 500 гривень, і ще третина — номіналом 200 гривень.

«Зважаючи на світовий досвід, таке наближення до 50% може свідчити про потребу введення вищого номіналу», — кажуть у нацрегуляторі, пояснюючи, що необхідність введення в обіг 1000-гривневої купюри назріла давно в розрізі пікової інфляції 2014–2016 років.

Тому певною мірою «подорожчання» номіналу до тисячі гривень є лише визначенням реальної вартості грошей в Україні. Адже з 2014 року

З 25 ЖОВТНЯ В ГОТІВКОВОМУ ОБІГУ З'ЯВИТЬСЯ ТИСЯЧОГРИВНЕВА БАНКНОТА, НА ЯКІЙ ЗОБРАЖЕНО ЗАСНОВНИКА ГЕОХІМІЇ, БІОХІМІЇ ТА РАДІОЛОГІЇ, ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК ВОЛОДИМИРА ВЕРНАДСЬКОГО. ТАКОЖ ЦЬОГО РОКУ ЗАМІСТЬ ПАПЕРОВИХ 5 ГРИВЕНЬ З'ЯВИТЬСЯ ЗАЛІЗНИЙ АНАЛОГ, А В 2020-МУ НА ДЗВІНКУ МОНЕТУ ПЕРЕТВОРЯТЬСЯ Й 10 ГРИВЕНЬ

За сталою традицією напередодні виборів влада, щоб втриматися, згадує про найсумліннішу, але найбільш частину електорату — пенсіонерів — й розпочинає «роздачу слонів» із держбюджету, який ніколи не був виготовлений з гуми. Перед першим туром президентських виборів літні люди отримали одноразову так звану матеріальну допомогу, але Порошенкові це не допомогло. Тепер напередодні парламентських виборів голова уряду, який мімікрує під нове обличчя, також вирішив «позолотити ручку» 2,5 мільйона пенсіонерів.

У липні на людей шанованого віку чекають дві новини. Перша — буде проведена індексація пенсій, і ці видатки були заплановані в держбюджеті на 2019 рік. Тим, хто отримує мінімальну пенсію, додатково прилетять 67 грн, щасливим отримувачам максимальної до щомісячних виплат додадуть 670 грн. Друга — дотягнуть до 2 тисяч гривень пенсії тим українцям, які наразі отримують менше, але мають повний стаж (жінки 30 років, а чоловіки 35. — Прим. ред.). І можна було б порадіти за літніх людей, яких держава, на яку вони відпрацювали все життя, не надто шанує. Але проблема полягає в тому, що

СІЄМ, СІЄМ, ЗАСІВАЄМ — діру Пенсійного фонду розширяєм

ЗА ПЕРШІ ЧОТИРИ МІСЯЦІ 2019 РОКУ ФАКТИЧНІ ВИДАТКИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ ПЕРЕВИЩИЛИ ПЛАНОВІ НА 8,9 МЛРД ГРН. ЦЕ ВІДБУЛОСЯ ЧЕРЕЗ ІНДЕКСАЦІЮ ПЕНСІЙ ТА ВИПЛАТУ ОДНОРАЗОВОЇ ДОПОМОГИ ПЕНСІОНЕРАМ, ПОЧИНАЮЧИ З ВЕСНИ

Пенсійний фонд додаткові видатки не враховував, та й у держказні на цю статтю гроші не передбачені.

Проблема дефіциту ПФУ давно назріла й перезріла. Не є секретом, що держава з бюджету фінансує більше половини потреб Фонду на виплату пенсій. І в цьому році був встановлений рекорд — на покриття дефіциту Пенсійного фонду мають направити 167 млрд грн.

Для порівняння: минулого року дефіцит становив 150 млрд грн, а у 2017-му — 139 млрд.

Проте передвиборчий рік вносить свої корективи. За даними офісу з фінансового та економічного аналізу у парламенті, які опублікував голова Національної ради економічного розвитку Олексій Дорошенко, за перші чотири місяці 2019 року фактичні видатки Пенсійного фонду переви-

щили планові на 8,9 млрд грн. Це відбулося через індексацію пенсій та виплату одноразової допомоги пенсіонерам, починаючи з весни. Так, у березні виник дефіцит Фонду у 4,8 млрд грн, а в квітні — вже в 5,2 млрд грн.

«При цьому зростають як доходи власне самого пенсійного органу, так і витрати державного бюджету, який дотує солідарну пенсійну сис-

тему. На цей рік планувалися витрати Пенсійного фонду в розмірі 408 млрд грн. При цьому вони не враховували індексацію пенсій та одноразові виплати. За рахунок коштів ЄСВ будуть покриватися 265 млрд грн, а 143 млрд грн є дефіцитом», — констатував Дорошенко, додавши, що Фонд досі не повернув 4 млрд грн, які були запозичені з Єдиного казначейського рахунку минулого року, коли виникли так звані касові розриви, які призвели до затримки пенсій влітку.

Враховуючи те, що власні доходи Пенсійного фонду від сплати ЄСВ працюючими українцями не змінюються, додатковий тягар, організований прем'єром, має лягти на держбюджет. На тлі виплат за зовнішніми боргами це буде доволі тяжко. Проте наряд чи голову уряду це турбує, адже розгрібатимуть ці проблеми його наступники.

Головне, що урядове передвиборче «засівання» пенсіонерів, на жаль, не поліпшить добробуту стареньких. В Україні співвідношення між середньою зарплатою і пенсією становить 27%. А в Європі цей коефіцієнт коливається від 45% до 68%. І пенсійна реформа, яка була започаткована два роки тому, не вирішила цього питання та не призвела до скорочення дефіцитності ПФУ. Тому, напевне, варто не роздавати передвиборчі подачки, а наразі замислитися над справжніми змінами в цьому болючому для багатьох українців питанні.

Олена САФОНОВА

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

«Політика Гройсмана збільшує діру в казні Пенсійного фонду»

Андрій ПАВЛОВСЬКИЙ,
експерт з питань
соціальної політики:

«Всі проблеми пенсійного забезпечення є похідними від загальноекономічного стану держави. Немає розвитку економіки — немає нових робочих місць й модернізації підприємств, відсутні високі зарплати, з яких відраховують єдиний соціальний внесок у розмірі 22% від щомісячної оплати праці.

Тому уряду варто змінити пріоритети. Розроблений Юлією Тимошенко з найкращими фахівцями «Новий курс» передбачає перехід від сировинної моделі економіки до інноваційного розвитку, створення сучасних високотехнологічних робочих місць, що поступово давало б збільшення надходжень до ПФУ й природним чином поступово зменшувало його дефіцит.

Юлія Тимошенко пропонує запровадити персональну пенсійну систему, де в кожного працівника буде власний рахунок, на якому накопичуватимуться його відрахування та який можна буде передати у спадок у разі смерті власника. Зрозуміло, що нині еконо-

мічні умови не дозволяють запроваджувати накопичувальну систему, але навіть зараз можна робити кроки назустріч персональній пенсійній системі. Із 2004 року в нас є реєстр персонального пенсійного обліку. Тобто в електронній базі вже видно, хто скільки сплачує ЄСВ. Потрібно просто зробити крок від персонального обліку до персональних пенсійних рахунків.

Те, що зараз робить Гройсман, навпаки, тільки збільшує діру в казні Пенсійного фонду. Він разом із Порошенком вже погравалися перед першим туром в одноразові виплати пенсіонерам по тисячі гривень. Тепер, за місяць до парламентських виборів, уряд ухвалив постанову, згідно з якою пенсіонерам із великим трудовим стажем, але невеликими пенсіями мають дотягнути їх до 2 тис. грн. Таких у нас 3 млн осіб, і щомісячно це потребуватиме 650 млн грн. Але ці кошти не були передбачені ані в бюджеті Пенсійного фонду, ані в держказні. Це призведе до того, що запланованих дотацій у 167 млрд грн з держбюджету до ПФУ може не вистачити й доведеться вносити зміни до головного кошторису країни, що ще більше розширить діру. Якщо Гройсман надалі проводитиме таку політику, є загрози, що вже наприкінці липня — в серпні знову виникнуть касові розриви у Держказначействі щодо грошей, які направляються на виплати пенсії, й

може повторитися минулорічна ситуація із затримками виплат».

«Для початку Держстат повинен адекватно рахувати зарплати»

Юрій ГАВРИЛЕЧКО,
експерт Центру аналізу
економічної політики:

«На сьогодні затримки з виплатами пенсій, аналогічні минулорічним, наряд чи можливі. І не через те, що в Пенсійному фонді все так гарно. Просто Кабмін регулярно недофінансовує видатки розвитку в регіонах і в центральному бюджеті.

Нещодавно Мінфін вихвалявся, що в них профіцитний бюджет на рівні 7,5 млрд грн. При цьому вони скромно вказали, що планові видатки казни профінансовано на майже 92%. Тобто держава планово недофінансувала із держбюджету за перше півріччя близько 50–60 млрд грн. Якщо не вистачатиме грошей на виплату пенсій, найімовірніше, держава ще уріже капітальні видатки, і ми побачимо недофінансування вже на рівні 12%. Але це не означатиме, що грошей буде більше.

Як змінити ситуацію? Для початку Держстат повинен адекватно раху-

вати зарплати, щоб стали зрозумілі справжні показники. Адже якщо подивитися на дані ПФУ й Держстату, різниця по середній зарплаті сягає близько 2,5 тисячі гривень на користь останнього. Інакше кажучи, в реальності зарплати значно нижчі, ніж ті, які декларує головне статистичне відомство.

Для того, щоб у нинішніх умовах зростали пенсії, в першу чергу мають зростати зарплати. Тобто потрібно створювати умови для розвитку бізнесу: забезпечити гарантії захисту прав власності, надати доступ до відносно дешевих й довгих грошей і намагатися не дошкуляти безліччю перевірок. Крім того, держава нарешті має визначитися, які галузі вона бачить драйверами економіки, й розпочати підтримувати ці сфери, як це було зроблено у всіх нормальних країнах від США до Південної Кореї. Останній, до речі, також нав'язували аграрний сектор як драйвер економіки. Але уряд країни, взявши гроші в МВФ, знехтував рекомендаціями Фонду, профінансував чеболі (південнокорейська форма фінансово-промислових груп. — Прим. ред.) в обмін на зобов'язання забезпечити народ роботу та зарплатнею. Це мало доволі позитивні наслідки. Інших варіантів щодо збільшення пенсій, крім нарощування темпів економіки, немає. Принаймні зараз».

їх повернули. Парламентська асамблея Ради Європи минулого тижня зробила свій фатальний вибір, відновивши в повному обсязі у правах делегацію країни-агресора без будь-яких санкцій і навіть відмовившись включити до резолюції поправку про засудження анексії Криму й участі РФ у війні на Донбасі. Права людини, євроцінності, територіальну цілісність нашої країни Європа розстелила червоною доріжкою людожерському режиму Путіна.

Українська делегація ПАРЕ впродовж п'яти років боролася, перешкоджаючи поверненню Росії до Асамблеї. Із 2014 року, коли на країну-агресора за анексію Криму було накладено санкції й делегацію РФ позбавили права голосу в Асамблеї, представники різних країн ЄС висловлювалися за зняття обмежень, у тому числі й економічних, із Росії. У 2017-му найбільш активним лобістом РФ був тодішній голова Асамблеї Педро Аграмунт, який змушений був подати у відставку, щоб уникнути імпічменту. Минулого року не без художнього керівництва генсека Ради Європи Турб'єрна Ягланда було здійснено найнахабнішу спробу з повернення агресора до ПАРЕ.

Тому коли минулого тижня Парламентська асамблея затвердила 116 голосами резолюцію про відновлення повноважень делегації РФ без жодних обмежень попри по-

рушення ними принципів Ради Європи, це був одночасно шок і усвідомлення того, що це вже відбулося. Відбулося попри те, що наша делегація як лев відстоювала позицію України. Відбулося навіть після того, як представники семи держав — членів Ради Європи у її Парламентській асамблеї оголосили спільну заяву про дії на знак протесту проти безумовного повернення делегації країни-агресора та достроково покинули сесію Асамблеї разом із Україною. Естонії, Латвії, Литві, Грузії, Польщі та Словаччині можна подякувати за безпрецедентну підтримку нашої країни.

Що отримала Європа, проголосувавши резолюцію, в якій визнаються чисельні порушення принципів Ради

Європи з боку Росії і в якій фігурують заклики про звільнення українських моряків, невідкладність сплати внесків до бюджету РЕ, про співпрацю зі слідством щодо збиття МН17 та зі світовою спільнотою у розслідуванні вбивства Бориса Немцова та намагання зупинити переслідування представників ЛГБТ-руху? Ганьбу в очах України та світової спільноти! Бо склалося враження, що членські внески до бюджету Ради Європи та зиск від запуску «Північного потоку — 2» перемогли надбання й цінності ЄС.

Що отримала Україна після голосування за повернення росіян до ПАРЕ? Шок? Так! Поразку? У жодному разі. В першу чергу ми вкотре впевнилися в тому, хто в євро-

спільноті є нашими побратимами проти нашестя імперської Росії. Це — Грузія, Литва, Латвія, Естонія, делегації країн яких у повному складі проголосували проти. Дев'ять депутатів із Польщі проголосували проти повернення РФ (один віддав свій голос за відновлення прав делегації країни-агресора. — Прим. авт.). Бо всі ці країни свого часу перебували під російською окупацією і їм прекрасно відомо, що таке «братські обійми» країни-агресора. На нашому боці також Велика Британія, яка багато допомагає нашій країні, та Швеція. Частку своїх голосів на підтримку України віддали делегації інших країн.

Те, що перші скрипки європейської політики Франція та Німеччина більшістю голосів підтримали резолюцію за повернення РФ до ПАРЕ, не є дивним. Адже останнім часом у риториці глав держав цих країн все частіше звучать постулати щодо діалогу із Росією. Та й Нідерланди свого часу при отриманні безвізу нам зіпсували багато крові. Але голосування більшості депутатів цієї країни за резолюцію принаймні розцінюється як паплюження пам'яті загиблих у катастрофі МН17. Туреччина також давно намагається загравати із Росією. В інших країнах, які проголосували «за», доволі потужне російське лобі. І хоч після доленого голосування деякі делегати намагалися виправдовуватися, але що зроблено, те зроблено.

Безперечно, це великий іміджевий удар по Україні. Але не поразка! Українцям завдяки делегатам з інших країн на цій сесії вдалося провалити голосування на посаду віцепрезидента ПАРЕ голови комітету у міжнародних справах Держдуми РФ Леоніда Слуцького. Також регламентний комітет Асамблеї за наполяганням української делегації

РЕГЛАМЕНТНИЙ КОМІТЕТ АСАМБЛЕЇ ЗА НАПОЛЯГАННЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ НАПРАВИВ ДО ВЕНЕЦІАНСЬКОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПРАВОВИХ ВИСНОВКІВ ЗАПИТ ЩОДО ЛЕГІТИМНОСТІ ДЕПУТАТІВ ДУМИ, ОБРАНИХ ГОЛОСАМИ КРИМЧАН

направив до Венеціанської комісії для отримання правових висновків запит щодо легітимності депутатів Думи, обраних голосами кримчан. І це дає нашій країні шанс, програвши битву, вже в січні виграти війну в ПАРЕ.

Головне, що ми отримали від такого демаршу ПАРЕ — це розуміння, що єдиної Європи насправді не існує. Крім того, нам нарешті потрібно визнати, що, напевно, впродовж останніх п'яти років називаючи війну АТО й не припинивши торгівлю на крові, ми не зовсім вірно сприймалися нашими європейськими партнерами.

Голосування Асамблеї за повернення Росії до ПАРЕ, безумовно, є кризою однієї з найпотужніших європейських інституцій. І тут насправді главам країн — членів ЄС варто зібратися й дуже плідно попрацювати над збереженням Євросоюзу та поверненням до принципів справжньої рівності у Співдружності. Адже задача Росії полягає не тільки в тому, щоб завдати удару Україні, вона прагне розколоти ЄС та ще й відвернути від Європи ті країни, які обрали для себе шлях євроінтеграції.

Тому Україні варто зробити висновки та інтегруватися в цінності, на яких виростає добробут. Тільки ми самі можемо у себе в країні відновити верховенство права, свободу слова, виконання обов'язків громадян перед державою та держави перед громадянами. Ми стаємо сильнішими не без допомоги європейських країн, Штатів, Канади тощо. І якщо за нами правда й сила — агресор буде переможений. Головне зараз — навчитися в українській делегації ПАРЕ попри різність поглядів виступати єдиним фронтом за Україну.

Антоніна МІРОШНИЧЕНКО

В ТЕМУ

Сергій СОБОЛЄВ: «Парламентська асамблея ще повернеться до питання санкцій щодо РФ наступного року»

Делегати Парламентської асамблеї Ради Європи будуть повертатись до питання санкцій щодо РФ ще як мінімум у січні й квітні наступного року.

Про це УНН повідомив член української делегації в ПАРЕ, народний депутат від «Батьківщини» Сергій Соболєв.

«У січні почнеться те саме, бо в січні знову кожна делегація повинна підтвердити свої повноваження. Тому в січні знову достатньо велика кількість депутатів вимагатиме підтвердження повноважень Росії, оскільки вона порушує права людини і є країною-агресором... Наступний етап буде навесні наступного року, оскільки в резолюції ПАРЕ сказано, що в квітні ми повертаємось до цього питання. Це фактично перетворюється на перманентний процес, і він все одно має бути вирішений», — зазначив Соболєв.

За його словами, Євросоюз продовжив санкції проти РФ одногласно, США поси-

ли антиросійські санкції, а також оголосили, що чергові санкції вводяться у зв'язку з окупацією і анексією частини території України в умовах безрезультатності Мінських домовленостей.

При цьому він додав, що прихильники ідеї повернення делегації РФ без накладання санкцій пояснювали свою позицію тим, що голос російської делегації необхідний під час голосування за посаду генерального секретаря Ради Європи, а також необхідністю надати громадянам Росії право звертатись до ЄСПЛ.

Однак, як довели українські парламентарі, ПАРЕ фактично проміняла Росію на сім інших країн, які залишили засідання і не голосували за кандидатуру генсека. В той же час у Росії діє норма, за якою рішення Конституційного суду РФ є вищими за рішення ЄСПЛ, тож росіяни і без того позбавлені можливості захисту своїх прав через Європейський суд.

Останні кілька днів у грузинській столиці пройшла ціла серія антиурядових мітингів. Протестувальники обурені зближенням правлячої партії «Грузинська мрія» з Росією, підтвердженням якого стало рішення запросити російського депутата виступити в грузинському парламенті. «Грузинська мрія» направила проти мітингувальників сили поліції, які намагалися розігнати десятитисячний натовп гумовими кулями і сльозогінним газом.

Цей інцидент не тільки залямував і без того небездоганну репутацію «Грузинської мрії» — у травні партію підтримав тільки 21 відсоток населення, — а й викрив радикальні цілі головної опозиційної партії «Єдиний національний рух» (ЄНР), яка намагалася штурмувати парламент. (У травні ця партія набрала всього 15 відсотків голосів.)

Але це протистояння особливо важливе тим, що воно окреслює межі нормалізації відносин із Росією, за які «Грузинська мрія» не в змозі вийти. І для нинішньої, і для майбутньої грузинської влади протести служать уроком: вони показують, що грузинське суспільство, як і раніше, має право накладати вето на будь-які домовленості з Росією.

У 2012 році, коли в результаті виборів «Грузинська мрія» прийшла до влади, партія взялася за відновлення відносин між Грузією і Росією, чий зв'язок були розірвані після вторгнення Росії до Південної Осетії і Абхазії у 2008 році. Цей крок був мотивований більше економічними, ніж ідеологічними причинами. До того як Росія в 2006 році ввела щодо Грузії економічне ембарго, вона була основним ринком для грузинського експорту, і відновлення торгівлі між двома країнами, безумовно, забезпечило б грузинській економіці (що переживала важкі часи) такий необхідний імпульс. Ось чому після ви-

борів 2012 року уряд «Грузинської мрії» з радістю сприйняв рішення Росії послабити режим санкцій щодо Грузії.

Росія, своєю чергою, за останні кілька років стала основним експортним ринком для грузинської продукції, демонструючи значний відрив від усіх інших, особливо це стосується вин і сільськогосподарської продукції. Популярність Грузії серед російських туристів також стрімко зростає. Наприклад, у 2018 році Грузію відвідали 1,4 мільйона росіян, і на частку туризму припадає майже вісім відсотків грузинського ВВП. Крім того, країна дуже залежить від грошових переказів із Росії, які за своєю величиною займають друге місце після переказів із Європейського союзу.

З точки зору Росії, економічні відносини незмінно виконували роль початкового

УРЯД ГРУЗІЇ ДУЖЕ СКОРО МОЖЕ ЗРОЗУМІТИ, ЩО, ПІДВИЩИВШИ ЕКОНОМІЧНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ КРАЇНИ ВІД РОСІЇ, ВІН ВЧИНІВ ВКРАЙ НЕДАЛЕКОГЛЯДНО

імпульсу до повернення Грузії на політичну орбіту Росії... І — було це навмисно чи ні — покращуючи економічні зв'язки з Росією, «Грузинська мрія» справді зблизила Грузію з її колишнім ворогом. Серед іншого, новий уряд не поспішав

ГРУЗИНСЬКА МРІЯ СТИКАЄТЬСЯ З ГРУЗИНСЬКИМ КОШМАРОМ

перешкоджати російським авантюрам у регіоні, в тому числі й в Україні. А також побічно заохочував і політично узаконював проросійські політичні партії в Грузії.

не здатні пом'якшити обурення громадськості з приводу політики примусу, яку Росія насаджує в Грузії.

То чому «Грузинська мрія» намагалася поліпшити відносини зі своїм сусідом? Можливо, лідери партії вважали, що, дотримуючись більш дружельної позиції, вони зможуть добитися від російської сторони поступок у територіальному конфлікті. Однак дива не сталося, і партії доводиться сплачувати за рахунками.

Недавні протести прояснили межі зближення між Грузією і Росією. І разом із тим підвищили ризики у сфері безпеки і економіки, з якими стикається країна. Тепер Кремль розуміє, що його політика м'якої сили (включаючи доступ до російського рин-

ку, міжособистісні контакти і спільне православне християнство) зазнала невдачі.

Якщо історія чогось нас вчить, Москва цілком може відповісти на цей провал примусом. Введена російським президентом Володимиром Путіним заборона на прямі рейси, що здійснюються російськими авіакомпаніями між Грузією і Росією, може стати першим кроком на цьому шляху. І уряд Грузії дуже скоро може зрозуміти, що, підвищивши економічну залежність країни від Росії, він вчинив вкрай недалекоглядно.

Корнелі КАКАЧІЯ,
Бідзіна ЛЕБАНІДЗЕ
Foreign Policy, США
(Матеріал публікується зі скороченнями)

У Білорусі умови призову до армії стануть значно суворішими

Депутати нижньої палати парламенту Білорусі — Палати представників — 26 червня в першому читанні проголосували за закон «Про зміну законів з питань ефективного функціонування військової організації держави». Друге (остаточне) читання заплановано на 28 червня. За два дні до цього понад 10 тисяч громадян підписали петицію проти ухвалення документа.

Представляючи законопроект у парламенті, міністр оборони Андрій Равков повідомив, що поправки торкнуться 4 тисяч людей на кожен призов: «У сухому залишку — призовники, які переховуються за кордоном». За словами міністра, чисельність Збройних сил Білорусі — трохи більше 65 тис. осіб, з яких 15 тис. — цивільний персонал і 50 тис. військовослужбовців.

Згідно з документом, відстрочка від призову до війська для продовження освіти надається громадянам один раз та передбачена лише для здобуття середньої, професійно-технічної, середньої спеціальної або вищої освіти I ступеня. Це означає, що для навчан-

ня в магістратурі бакалавру спочатку потрібно буде відслужити в армії.

Ті ж, кому виповнилося 18 років під час навчання в коледжі, не зможуть відразу ж вступати до університету — вони, так би мовити, вже скористалися відстрочкою від армії. Міністр оборони зазначив, що для особливо талановитих молодих людей можуть зробити виняток: «Звільнення від служби точково ніхто не відмінює». Відповідаючи на питання DW, міністр оборони сказав, що в такому разі рішення про відстрочку буде ухвалюватися на рівні президента.

Член постійної комісії з нацбезпеки Палати представників Ігор Мартинов, колишній військовий комісар, заявив

журналістам, що якщо громадянин захотів продовжити освіту, вже не маючи відстрочки від служби в армії, то він вступає (здає успішно іспити, зараховується), 1 вересня приходить на навчання, але його призивають до Збройних сил.

«На час служби він бере академічну відпустку. Відслужив — повертається й продовжує своє навчання», — пояснив Мартинов. І додав, що не має інформації про передачу до парламенту петицію проти прийняття цього законопроекту.

Варто сказати, що документ також передбачає заборону прийому на держслужбу тих осіб, які без законних підстав ухилилися від строкової служби. Крім того, військкомати зможуть обмежувати право на виїзд із країни, якщо громадянин був «належним чином сповіщений і не з'являється на заходи з призову на військову службу, службу в резерві або не виконує обов'язки з військового обліку».

Тобто йдеться не тільки про ухильників від служби в ЗС, а й про тих осіб, хто своєчасно не повідомив військкомат про зміну місця проживання або роботи. Як випливає з довідки Міноборони Білорусі, у 2018 році близько 80 відсотків відстрочок від призову були надані саме для продовження освіти. 8,6 відсотка військовозобов'язаних у 2018 році не з'явилися на призов, переважна більшість із них перебувають за кордоном.

У Білорусі досі зберігається загальний військовий обов'язок. Згідно із законодавством, громадяни країни у віці від 18 до 27 років повинні пройти службу в армії, термін якої для різних категорій призовників становить від 6 до 18 місяців.

Павлюк БИКОВСЬКИЙ
Deutsche Welle, Німеччина
(Матеріал публікується зі скороченнями)

Шарліз Терон унікальна актриса, якій із самого початку кар'єри випадала нагода грати у надзвичайному кіно: «Адвокат диявола», «Дружина астронавта», «Правила виборів», «Азартні ігри», «Солодкий листопад», «Монстр», «Пограбування по-італійськи»... Заздрити і заздрити. На жаль, кілька останніх років актриса стала менш вимогливою у виборі сценаріїв. «Небезпечний бізнес», «Таллі», «Атомна блондинка» — за ці роботи Терон навіть якось трохи соромно. Та здавалося, що знаменитість може реабілітуватися: саме це спало на думку після перегляду трейлера нової комедії під назвою «Божевільна парочка».

Шарлотта Філд та Фред Фларскі познайомилися ще в дитинстві: дівчина няньчила хлопчика. Та їхні шляхи абсолютно логічно розійшлися.

Шарлотта (Шарліз Терон) подалася в політику й стала державним секретарем США, а Фред (Сет Роген) пішов у журналістику... Та якщо головна героїня дійсно домоглася успіху, то персонаж Рогена — справжнісінький невдаха.

Але цій парі судилося зустрітися. Річ у тім, що Шарлотта має намір балотуватися на посаду президента США, тож активно готується до перегонів. Одне із соціопитувань показало: респонденти вважають, що їй не вистачає почуття гумору. От команда держсекретаря і наймає Фреда спічрайтером: він має зробити її промови більш дотепними та сучасними. Люди мають полюбити майбутнього кандидата!

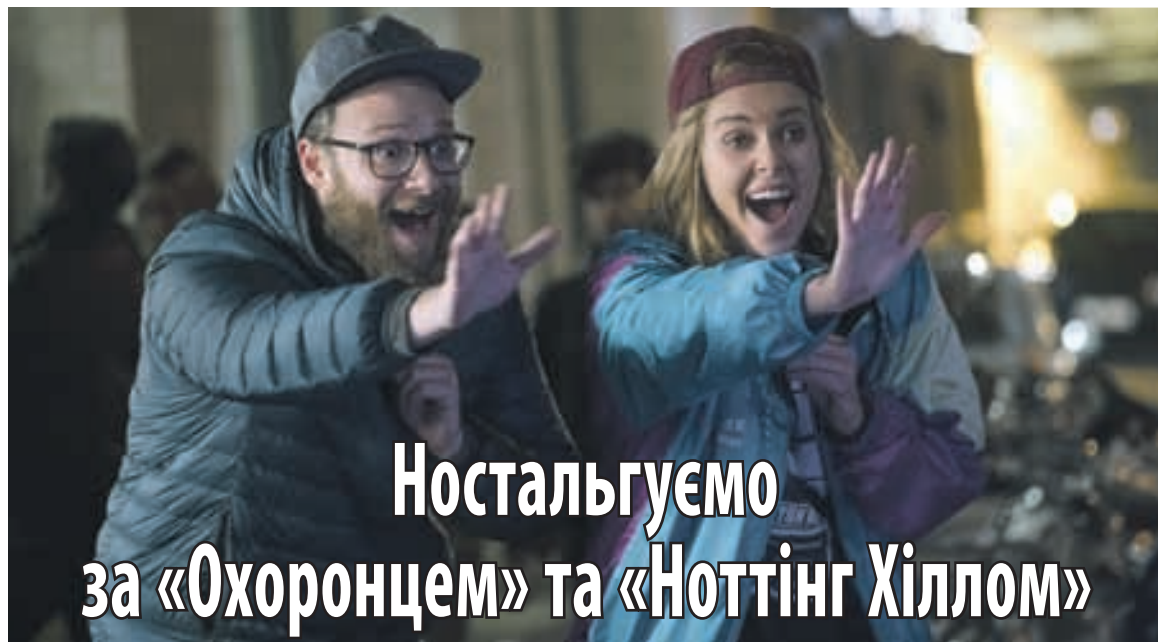
За класикою жанру між цими двома спалахує пристрасний роман. Але ж вони не пара один одному: вона

красива та вишукана леді, він бородатий та неохайний невдаха. Що переважить — почуття чи раціональність? З огляду на канони жанру, можна зі стовідсотковою впевненістю сказати, що кінець обов'язково буде щасливий. Та чи залишиться задоволеним у фіналі глядач?

Творці стрічки вирішили поєднати драматичну та комедійну складові. Та в них вийшов надто неприємний та дивний мікс. На перший погляд, фабула була справді цікавою. Однак що далі, то сумніше ставало...

кавою. Однак що далі, то сумніше ставало...

Здавалося, що цей фільм може бути таким собі поєднанням чи то новою версією, хоч і не буквальною, легендарних «Охоронця» з Кевіном

Ностальгуємо за «Охоронцем» та «Ноттінг Хіллом»

Костнером та Вітні Хьюстон (1992 року) та «Ноттінг Хіллу» із Джулією Робертс та Хью Грантом (1999 року). Історія кохання державного секретаря США та журналіста-невдахи могла б стати

чинає спітатися, а від брудного туалетного гумору просто нудить.

Для Сета Рогена ця комедія звичайнісінька. В його фільмографії багато непотребу, тож він гармонійно вписується у

Фаррелла, Бена Аффлека чи навіть Кіану Рівза... Ця історія стала б вибуховою, якби режисер Джонатан Лівайн і сценаристи Ден Стерлінг та Елізабет Ханна зняли звичайнісіньку мелодраму. Або якби сценаристів та постановника просто змінили.

Останніми роками в Голлівуді стало не модним знімати фільми про кохання. У пошані нині епатаж та брудні жарти. Тому про такі фільми, як «Божевільна парочка», вже через кілька років ніхто і не згадає. А от «Охоронця», «Ноттінг Хіллу», «Красуню», «Наречену-втікачку» та, звісно ж, «Солодкий листопад» ми будемо переглядати десятки разів і сумувати за тими часами, коли кохання було на першому місці...

ТВОРЦІ СТРІЧКИ ВИРІШИЛИ ПОЄДНАТИ ДРАМАТИЧНУ ТА КОМЕДІЙНУ СКЛАДОВІ. ТА В НИХ ВИЙШОВ НАДТО НЕПРИЄМНИЙ ТА ДИВНИЙ МІКС. НА ПЕРШИЙ ПОГЛЯД, ФАБУЛА БУЛА СПРАВДІ ЦІКАВОЮ. ОДНАК ЩО ДАЛІ, ТО СУМНІШЕ СТАВАЛО...

не менш вражаючою. І в ній було б місце і для драми (такої, щоб сльоза наверталася), і для витончених жартів (щоб їх потім на цитати розбирати). Натомість маємо комедію, від споглядання якої око по-

це середовище. А от вишукана Шарліз Терон у цій стрічці наче непрохана гостя. І це володарка «Оскара»!..

Ця історія стала б справжньою сенсацією, якби партнерами Терон запросили Коліна

«Анабель 3»: «Скучили за мною?»

Хоррор — надзвичайний кінематографічний жанр. У гонитві за гострими відчуттями та адреналіном кіномани готові піддавати себе справжнім «тортурам», занурюючись у містичний світ демонів та привидів. Головне — полоскотати нерви! Дехто, звісно, може ставитися до фільмів жаху скептично, мовляв, вони несерйозні. Проте «страшилки» мають цілі армії прихильників у всьому світі. І варто сказати, що навіть серед таких несерйозних муві трапляються культові речі. Для прикладу, франшиза «Закляття» — «Анабель»...

Нещодавно на великі екрани вийшла третя частина знаменитого фільму жахів «Анабель», яка продовжує історію ляльки, що є джерелом потойбічного зла.

Лорейн (Віра Фарміга) та Ед (Патрік Вілсон) Воррени — подружня пара, яка досліджує паранормальні явища. Вони мають поїхати з міста на один день у справах. Тож свою доньку Джуді (Маккенна Грейс) вони залишають на няньку Мері Еллен (Медісон Айсмен). Ці двоє гарно ладнають, ба більше, їх навіть можна назвати подругами. Тож ніщо не віщувало біди. Якби в гості до них не зайшла подруга Даніела (Кеті Саріф)...

Дівчата досить непогано проводили час: пліткували, грали в різні ігри, пекли торт... Але Даніела завітала не просто так... Вона добре знає, чим займаються Воррени, і має намір скористатися одним із містичних артефактів з їхньої колекції для того, щоб поспілкуватися зі своїм померлим батьком. Тож вона заходить у таємну кімнату, де зберігаються заклині скарби, і випадково звільняє Анабель... Тепер усі троє опиняються у смертельній небезпеці. Їм потрібно без допомоги дорослих досвідчених демонологів здолати зло та найголовніше — пережити цю ніч...

Дуже приємно було знову зустрітися з неперевершеною нашою співвітчизницею Вірою Фармігою, кожна поява якої на екрані — справжня подія, а також Патріком Вілсоном. Ці двоє стали просто неймовірним та гармонійним кіноподрозумом. Однак у цьому епізоді вони не головні герої.

Усі події розгортатимуться навколо молодшого покоління. Медісон Айсмен та Кеті Саріф чудово вписалися у цей хоррор. А тринадцятирічна Маккенна Грейс, яка зіграла Джуді, — це просто якість диво. Незважаючи на свій юний вік, актриса вже має чималий досвід: вона частенько знімається в серіалах, а також встигла засвітити-

ся в кількох повнометражних фільмах, зокрема в блокбастері «Капітан Марвел». До речі, цю малу наступного року ми побачимо у черговій частині «Мисливців за привидами». Сподобалась їй містика!

Режисером стрічки став Гарі Доберман, який був сценаристом декількох фільмів цієї містичної франшизи. І як же він упорався з постановкою хоррору? Його прочитання було менш вишуканим: у триквелі вже відсутня родзинка та й сценарій був досить схематичний. Втім, цей фільм не менш моторошний, аніж попередні частини. Протягом усього часу перегляду по шкірі бігають мурашки. Часом навіть кудись сховатися хочеться, настільки все реалістично вийшло. Водночас було тут і безліч добрих жартів, які розставили в потрібних місцях, зробивши гумор таким собі заспокійливим. Тож тепер чекаємо на нове «Закляття» та нові пригоди Віри Фарміги та Патріка Вілсона у наступному році. Творці франшизи не мають наміру її закінчувати. То й добре. Інколи потрібно лоскотати нерви.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР

Свідоцтво про держреєстрацію КВ №21058-10858 ПР від 14.11.2014 р.

Редакція: 01024, м. Київ, вул. Круглоуніверситетська, 7

Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080

Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua

Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Наклад 97 525 прим.

Рекомендована ціна 5 грн 00 коп. Передплатний індекс: 49450

При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове.

Редакція газети «ВВ» може не поділяти думку авторів.

Відповідальність за матеріали у рубриці «Точка зору» несуть автори текстів.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.